

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

**DIGITAALISEN OSAAMISEN
POLKUJA
VARHAISKASVATUKSESSA:**

Tiedon luotettavuus,
tekoäly ja lisätty todellisuus

UUDET LUKUTAIDOT-osaamisen kuvaukset poiminnat aiheesta:

- Tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan ja sen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten tekoälyyn.
- Digitaalisia ympäristöjä hyödynnetään oppimisympäristössä moniaistisesti.
- Keskustellaan tiedon luotettavuudesta.
- Harjoitellaan kehittyvää kriittistä lukutaitoa.
- Opetellaan tunnistamaan tosia ja epätosia asioita ja kuvia.
- Tiedon esittämisessä kiinnitetään huomiota ilmaisun kokonaisvaltaisuuteen. Tietoa esitetään lapsille sopivin keinoin: kielellisesti, kuvallisesti ja kehollisesti.
- Luokittelua ja ryhmittelyä tehdään pelillisesti ja leikillisesti digitaalisissa palveluissa.
- Lapsia kannustetaan muodostamaan kysymyksiä, joihin etsitään yhdessä vastauksia digitaalisia palveluja hyödyntäen.
- Tartutaan lasten aloitteisiin ja syvennetään niitä digitaalisten ympäristöjen mahdollisuuksia hyödyntäen.
- Lapsen uskoa omaan vaikuttamismahdollisuuksiinsa vahvistetaan hyödyntämällä digitaalisia palveluja.

Tiedon luotettavuus ja kriittinen lukutaito

Varhaiskasvatusikäisten lasten kanssa luotettavuuden arviointia voi toteuttaa mm. keskustelemalla lasten kanssa seuraavista kuvista:

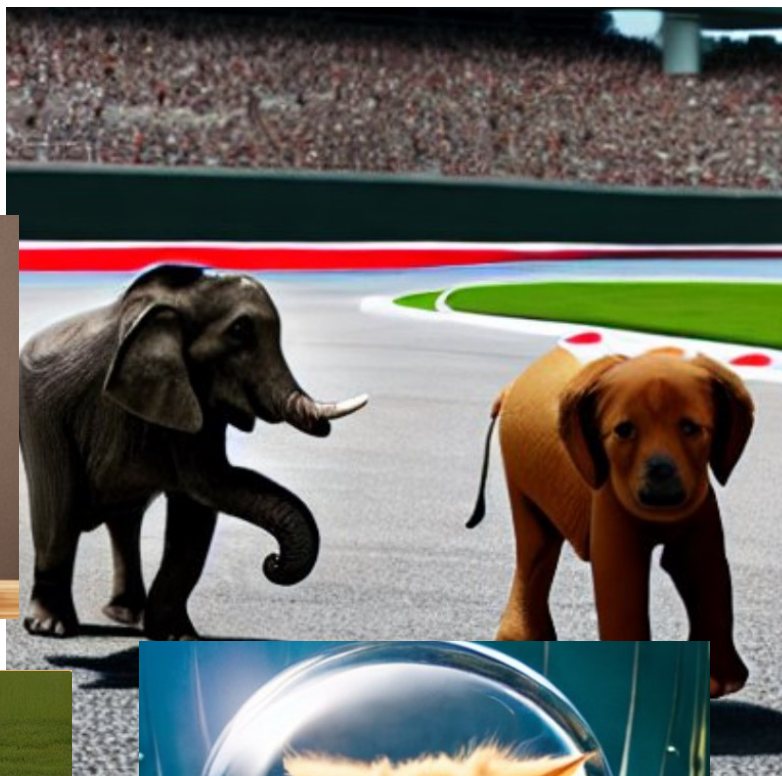
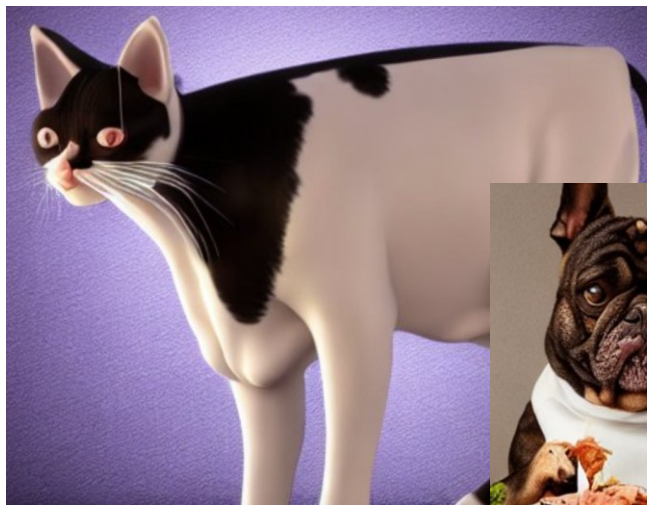

Mikä kuvissa on totta? Mikä ei pidä paikkaansa? Mitä jos kuva on uutisista? Milloin kuva voisi olla totta?

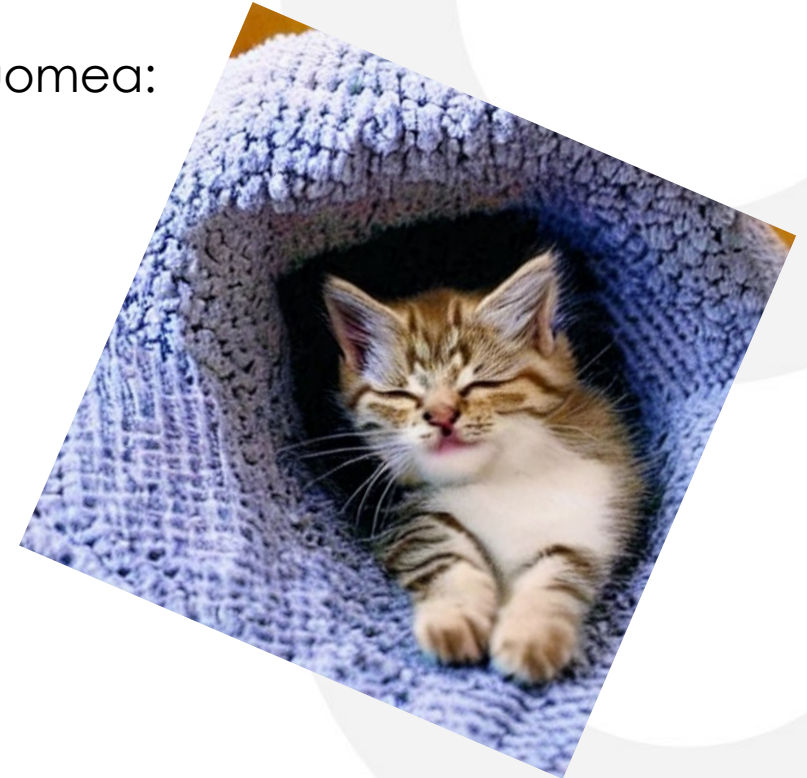
[Kuvia voi katsella isompina täältä](#)

- Tiedon luotettavuutta voidaan käsitellä taustanpoisto-tekniikan avulla
- [Luotettavan tiedon metsästäjät -vihko](#)

Tekoälyllä luodut kuvat

- Edellisen sivun kuvat on luotu mallinnuskoneella, joka käyttää tekoälyä. Se luo kuvia syötetyn tekstin perusteella. Hakutekstien on hyvä olla yksityiskohtaisia.
- Tällaisia mallinnuskoneita voidaan hyödyntää lasten kanssa harjoitellessa medianlukutaitoa ja tutkiessa kuvan luotettavuutta.
 - Sivustolla [Stable Diffusion Online \(stablediffusionweb.com\)](https://stablediffusionweb.com) tiedot syötetään englanniksi:
 - cute kitten sleeping in the basket
 - [Canva](https://www.canva.com) tekstistä kuvaksi (sovelluksissa) ymmärtää myös suomea:
 - lapsi leikkii robotilla

Tekoäly arjessa

- Tekoäly vaikuttaa jo vahvasti arjessamme, esim.
 - Google-haku
 - Mainokset internetissä
 - Puheentunnistus
 - Suositukset esim. YouTubessa ja verkkolehdistä
 - Roskapostisuodatin
 - Tekoälyllä luodut kuvat

Copilot for Microsoft 365

- Kirjaudu ensin tietokoneelle omilla tunnuksilla ja avaa Edge-selain ([tästä linkistä löytyy lyhyt video Copilotin käyttöön Edge-selaimella](#))
- Valitse sininen Microsoft Copilot -logo sivun oikeasta yläkulmasta
- Tekoäly
 - Antaa vastauksen tekstimuodossa kirjallisesti tai suullisesti esitettyyn kysymykseen/pyyntöön.
 - Voi lukea vastauksensa ääneen.
 - Tulkitsee jakamasi kuvan tai kuvakaappauksen ja vastaa niihin liittyviin kysymyksiin.
 - Kääntää pyynnöstä eri kielille (myös selkokielelle) pitkiäkin tekstejä.
 - Jatkaa keskustelua samasta aiheesta, jollet valitse 'uusi aihe' -kuvaketta.
- Opetushallitus ja opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisevat vuonna 2024 suositukset tekoälyn käytölle
- Huomioi, että tekoälyn luoma sisältö pitää aina tarkistaa ja sen luotettavuus arvioida!
- **Älä anna tekoälylle henkilö- tai tunnistetietoja!**

Tekoäly varhaiskasvatuksessa

- Lasten kanssa on hyvä keskustella siitä, miten tekoäly toimii ja pohtia ja arvioida sen tuottaman materiaalin luotettavuutta.
- Lyhyitä videoita, joissa kerrotaan tekoälystä ja sen hyödyntämisestä opetuksessa löytyy täältä: [Tekoälyä varhaiskasvatukseen \(Innokas\)](#).
- Opetta tekoälylle, mikä on kala ja mikä on roska ohjelmalla [AI for Oceans](#).
- [AutoDraw](#) ehdottaa valmiita kuvia piirretystä hahmosta. (Voi hyödyntää kommunikoinnin tukena.)
- [Quick, Draw!](#) -ohjelmassa tekoäly antaa ohjeen (englanniksi) piirrettävästä aiheesta ja yrittää sitten arvata, kun piirrät. Kannattaa hyödyntää [google käännettä](#) apuna. Tämä soveltuu parhaiten siten, että aikuinen piirtää älytaululle ja lapset yrittävät arvata kilpaa tekoälyn kanssa.
- Lisää ideoita: [Tekoälyyn tutustuminen lasten kanssa](#)
- Tekoälyä hyödyntäviä sovelluksia ovat mm.:
 - [Muuttolintujen kevät](#)
 - Google Lens

Lisätty todellisuus eli AR

- Lisätyllä todellisuudella tarkoitetaan tietokonegrafiikalla lisättyjä elementtejä, jotka näkyvät osana kameran näkymää esim. iPadin näytön läpi katseltaessa.
- Suuressa osassa sovelluksia sisältö voidaan tallentaa kuvana.
- Sovelluksia
 - [Quiver](#)
 - [3D Bear](#)
 - [MyAR Julle](#)
 - [Avo!](#)
 - [AR Makr](#)

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Anna-Maija Wilen

Päivittänyt 5/2024 Heli Rintala